

Udskriftsdato: 14. december 2025

ISP nr 2007.879 (Gældende)

Inspektion af handicaptilgængeligheden til udvalgte dele af Københavns Kommune

Ministerium: Folketinget

Opfølgning / Opfølgning til

LOV nr 473 af 12/06/1996 18 - LBK nr 452 af 24/06/1998 2

Inspektion af handicaptilgængeligheden til udvalgte dele af Københavns Kommune

Resumé

Den 9., 14. og 27. november 2006 foretog ombudsmanden inspektion af Københavns Kommune. Som led i inspektionen inspicerede ombudsmanden også handicaptilgængeligheden til tre kommunale bygninger som var udvalgt.

Inspektionen gav grund til at komme med kritik og henstillinger på en række punkter: Der manglede pladser til handicapparkering ved Ydelsesservice København, Ørnevej. Den eksisterende plads var ikke tilstrækkelig. Samme sted var der problemer med at bruge elevatoren. Og forholdene ved indgangen til Borgerservice Vanløse var meget utilfredsstillende.

(J.nr. 2006-3867-160).

Den 25. juni 2007 afgav ombudsmanden følgende delrapport til Københavns Kommune:

”Indledning

Efter § 7, stk. 1, i ombudsmandsloven (lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) omfatter ombudsmandens kompetence alle dele af den offentlige forvaltning. Efter lovens § 18 kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert tjenestested der hører under ombudsmandens virksomhed. Folketingets Ombudsmand foretager løbende inspektioner af offentlige institutioner, fx fængsler, arresthuse, psykiatriske afdelinger og sociale bosteder.

Folketinget anmodede ved beslutning af 2. april 1993 ombudsmanden om ”at følge udviklingen i ligebehandlingen [af handicappede] og eventuelt meddele påtale, hvor dette er muligt inden for ombudsmandens kompetence”. Det er derfor en særlig opgave for ombudsmanden at overvåge forholdene for handicappede.

Som et led i den inspektion som jeg den 9., 14. og 27. november 2006 foretog af Københavns Kommune, gennemgik én af mine medarbejdere tre af kommunens bygninger med henblik på at undersøge handicaptilgængeligheden til bygningerne. Da inspektionen af handicaptilgængeligheden af henholdsvis Socialcenter Brønshøj-Husum-Vanløse, Linde Allé, Ydelsesservice København, Ørnevej og Københavns Kommunes Borgerservice Vanløse er foregået i forbindelse med en generel inspektion af kommunen, var denne inspektion ikke helt så omfattende som andre inspektioner af handicaptilgængelighed der foretages af Folketingets Ombudsmand. Der er bl.a. alene undersøgt forholdene vedrørende den fysiske tilgængelighed. Den samlede rapport om inspektionen af Københavns Kommune foreligger endnu ikke.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til kommunen for at myndighederne kunne få lejlighed til at fremkomme med eventuelle bemærkninger om faktiske forhold som rapporten måtte give anledning til. Jeg har modtaget en enkelt bemærkning som er indføjet i rapporten.

Retsgrundlag mv.

Siden den 1. februar 1978 har der i byggelovgivningen (herunder i Bygningsreglementet fra 1977) været fastsat handicapkrav med det formål at sikre at bebyggelserne kan benyttes af alle, også af personer der – midlertidigt eller permanent – har gangbesvær eller må benytte kørestol, eller hvis orienteringsevne på anden måde er nedsat. I Bygningsreglementet fra 1995 er der kommet yderligere krav der generelt tilgodeser bygningers tilgængelighed. Disse krav skal efterkommes ved nybyggeri, (væsentlige) ombygninger og ved ændret brug af bygninger. Reglerne er ikke i øvrigt tillagt tilbagevirkende kraft.

Ved ombudsmandens undersøgelse af om der i offentlige bygninger og lignende er handicaptilgængelighed, kan ombudsmanden undersøge om de omtalte handicapkrav i byggelovgivningen er iagttaget.

Ombudsmandens grundlag for at bedømme et forhold er imidlertid i et vist omfang mere vidtgående end hvad der i almindelig forvaltningsretlig terminologi betegnes som ”gældende ret”; i dette tilfælde byggelovgivningens tilgængelighedskrav. Ombudsmanden har således også en vis mulighed for at anlægge mere overordnede humanitære eller medmenneskelige betragtninger i sin bedømmelse af et forhold. Ombudsmandens vurdering er i den forbindelse præget af krav om hensynsfuld og menneskeværdig behandling af borgerne. Den nævnte vurdering er i høj grad inspireret af FN’s standardregler om lige muligheder for handicappede, Dansk Standard DS 3028 – Tilgængelighed for alle som er udarbejdet af Dansk Standard bl.a. i samarbejde med det tidligere By- og Boligministerium og forskellige handicaporganisationer og Statens Byggeforskningsinstituts anbefalinger.

Som anført ovenfor er byggelovgivningens tilgængelighedskrav – når der ses bort fra de ligeledes ovenfor nævnte særlige tilfælde – ikke tillagt tilbagevirkende kraft. Som led i det udvidede bedømmelsesgrundlag, jeg har nævnt ovenfor, har ombudsmanden imidlertid i et vist omfang også mulighed for at tage stilling til spørgsmålet om tilgængelighed i bygninger der var opført på det tidspunkt da byggelovgivningens tilgængelighedskrav trådte i kraft.

Generelt er det således min opfattelse på dette område at det så vidt muligt må tilstræbes at det i offentlige bygninger med almindelig publikumssøgning er muligt for handicappede (og personer med midlertidig nedsat bevægelses- eller orienteringsevne) at komme ind og blive betjent som andre borgere. Som minimum må der være et handicaptilgængeligt lokale der kan anvendes til modtagelse og betjening af handicappede borgere.

Socialcenter Brønshøj-Husum-Vanløse, Linde Allé

Under inspektionen af socialcentret blev det oplyst at bygningen er en tidligere fabriksbygning som blev overtaget af kommunen i 1980’erne. Bygningen er således opført før byggelovgivningens tilgængelighedskrav trådte i kraft (den 1. juli 1978), men som det fremgår ovenfor, finder tilgængelighedskravene i byggeloven og bygningsreglementerne anvendelse ved væsentlige ombygninger eller ændringer i benyttelsen (jf. byggelovens § 2).

Hovedindgangen til socialcentret ligger i gården som er belagt med asfalt. Der er parkeringspladser i gården, og to af disse er forbeholdt handicappede. Handicapparkeringspladserne er hver især markeret med et stort hvidt piktogram på belægningen.

Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler i overensstemmelse med DS 3038:2001, pkt. 4.1, at handicapparkeringspladser måler mindst 3,5 m i bredden (og 5 m i længden). Den normale bredde på en parkeringsplads er 2,5 m. Gangsti og lignende kan efter centerets anbefalinger indgå som det ekstra areal hvis dette er plant og i samme niveau som parkeringsarealet. Til kassevogne anbefales 4,5 m i bredden og 8 m i længden.

Ved en opmåling blev handicapparkeringspladsernes bredde målt til ca. 2,45 m og længden til ca. 5 m.

Parkeringspladserne til handicappede personer lever således ikke fuldt ud op til de nævnte anbefalinger for så vidt angår pladsernes bredde. Jeg foretager mig imidlertid ikke noget i den anledning da der ved hver side af begge pladser er yderligere plads som ikke bruges til andet formål, og som derfor kan bruges af handicappede ved ind- og udstigning af en bil.

Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler at handicapparkeringspladser placeres tættest muligt ved indgangen, ideelt i højst 30 m gangafstand.

Indgangen/elevatoren til rådhuset er placeret henholdsvis 7 og 1½ m fra de to handicapparkeringspladser.

Jeg har ingen yderligere bemærkninger til parkeringspladserne ved socialcentret.

Socialcentrets indgang ligger i første sals højde, og der er derfor ved siden af trappen til indgangen placeret en elevator til brug for bl.a. handicappede. Elevatoren kører kun mellem parkeringspladsen og indgangen.

Elevatoren har en automatisk skydedør som har en indgangsbredde på 80 cm. Elevatorstolen er ca. 110 cm bred og ca. 130 cm dyb, og der er døre i begge ender af elevatoren således at en kørestolsbruger ikke skal bakke for at komme ud på den næste etage. Der er gode gribelister i elevatorstolen.

Kap. 4.2.1, stk. 4, i Bygningsreglementet fra 1995 er formuleret således:

”I bygninger, hvor der installeres elevator, skal mindst en elevator have størrelse som en type 2 elevator i overensstemmelse med DS/EN 81-70: ... ”

Af den nævnte DS/EN 81/70, kap. 5.3.1, fremgår bl.a. at en type 2 elevator mindst skal være 1,1 m i bredden og 1,4 m i dybden.

Disse mål samt øvrige krav i DS/EN 81-70 skal følges for så vidt angår bygninger opført efter 1. februar 2005, ved (væsentlige) ombygninger foretaget efter 1. februar 2005 og ved ændret brug af bygninger efter 1. februar 2005.

I DS 3028:2001 er kravene til indretning af elevatorer skærpet. Kravene her er alene vejledende, men bør ifølge blandt andre Statens Byggeforskningsinstitut følges for at opnå tilgængelighed for flest mulige.

Kravene i DS 3028:2001, pkt. 4.4.8., til elevatorer foreskriver bl.a. at elevatorer i bygninger som er åbne for publikum, skal have indvendige mål på mindst 2 m i bredden og 1,4 m i dybden, at elevatorens dør skal placeres i elevatorens bredeste side, og at elevatordøren skal have en fri bredde på mindst 90 cm. Det fremgår endvidere at betjeningspanelet skal sidde vandret 0,9 – 1,2 m over gulvet og mindst 50 cm fra et hjørne. Betjeningsknapperne skal være ophøjede, og det skal kunne høres eller føles når de aktiveres. Tekst og tal skal være udformet i relief og være anbragt så nær knapperne som muligt, men ikke på knapperne.

Elevatorstolens mål lever ikke op til de krav der i dag følger af bygningsreglementet eller til de nævnte krav i DS 3028:2001. På grund af bygningens alder og karakteren af den nævnte standard, er der ikke tale om ulovlige forhold, og jeg foretager mig derfor ikke andet end at påpege forholdene. Jeg henviser endvidere til at elevatorstolen i de fleste tilfælde vil være tilstrækkelig stor til at en kørestolsbruger vil kunne benytte elevatoren. Jeg beder imidlertid kommunen om at være opmærksom på de nævnte forhold når/hvis elevatoren udskiftes/renoveres.

Som nævnt ligger socialcentrets indgang i første sals højde. Der går en ståltrappe med 12 trin fra gården op til indgangsdøren. Trinnene har en dybde på ca. 30 cm. De er ikke markerede med kontrastfarve, men selve trinnenenes udseende afviger en del fra udseendet på den belægning som støder op til trappen.

Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler at trinforkanter på trapper markeres på hvert trin med kontrastfarve på en sådan måde at det kan ses både når man går op og når man går ned.

Da trinnenenes udseende som nævnt afviger betragteligt fra udseendet på belægningen som støder op til trappen, foretager jeg mig ikke noget i anledning af de manglende kontrastfarver. Jeg beder dog kommunen om at være opmærksom på om svagsynede har besværigheder med at forcere trappen og i givet fald sørge for en markering af trappens trin (evt. blot det nederste og det øverste trin).

Indgangspartiet skiller sig i nogen grad ud fra den øvrige facade hvilket gør indgangens placering forholdsvis tydelig for svagsynede.

Hovedindgangen består af en bred dør som åbner indad. Den nødvendige trækraft i døren blev med en almindelig fiskevægt målt til ca. 4,5 kg.

En del ældre mennesker og arm- og håndhandicappede, herunder folk der lider af gigt, vil have vanskeligt ved at åbne døren ved egen kraft. Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler at alle typer manuelt betjente døre skal kunne åbnes ved hjælp af en trækraft på højst 2,5 kg.

Jeg henstiller til kommunen at undersøge mulighederne for at gøre døren lettere at åbne. Jeg beder om underretning om hvad min henstilling giver anledning til.

Døren er lavet af glas som på indersiden er forsynet med et hvidt gitter. Direkte på glasset i døren er med hvid skrift anført socialcentrets åbningstider.

Den hvide skrift direkte på glasset (og det hvide gitter) er ikke hensigtsmæssig da den kan være svær at se for svagsynede. Jeg går ud fra at kommunen vil overveje at gøre skiltningen mere synlig. Jeg beder om underretning om hvad kommunens overvejelser giver anledning til.

Indenfor i socialcentrets modtagelse er en skranke hvor borgere kan henvende sig. Størstedelen af denne skranke er ca. 110 cm høj. Der er imidlertid i den ene ende af den etableret en skranke som er ca. 72 cm høj.

Jeg har ingen bemærkninger til skranken.

Gangene i socialcentret er brede. Skilte med angivelser af hvad der findes hvor, er grå med tydelig blå skrift.

Det blev under inspektionen oplyst at møder med handicappede foregår i de almindelige kontorer eller i mødelokalet. Dørbredden til kontorerne og mødelokalet blev målt til 80 cm.

Socialcentret har et offentligt tilgængeligt toilet som også fungerer som handicaptoilet.

På døren til toilettet er opsat et skilt med et handicappiktogram på. Dørbredden er 80 cm, og døren åbner udad.

Toiletrummet har målene 1,95 m x 1,66 m og er bl.a. udstyret med et wc med armstøtter.

Bygningsreglementet fra 1982 indeholder ingen specifikke krav til indretningen af handicaptoiletter. Det foreskrives at i en bygning hvor der indrettes wc-rum som er offentlig tilgængelige eller er til brug for andre personer end de i bygningen beskæftigede, skal mindst et af disse rum have adgangsforhold og være indrettet så det kan anvendes af personer i kørestol, og at disse wc-rum ved ombygning indrettes under størst mulig hensyntagen til personer hvis bevægelses- og orienteringsevne er nedsat (BR 82, kap. 4.4.1, stk. 4 og 5).

Bygningsreglementet fra 1995 – som ikke finder direkte anvendelse i dette tilfælde – angiver hvordan indretning af wc-rum som benyttes af personer i kørestol, kan ske (BR 95, kap. 4.4.1, stk. 4). Det angives bl.a. at det kan ske ved at have et frit manøvreareal med en diameter på 1,5 m fri af dørens opslagsareal.

Det samme fremgår af DS 3028: 2001 hvor det ligeledes fremgår at wc'et skal placeres med mindst 1,5 m fra forkant til modstående væg.

Udover at konstatere at socialcentrets publikumstoilet ikke lever op til de nævnte krav, foretager jeg mig ikke videre vedrørende dette punkt. Jeg beder dog kommunen om at være opmærksom på de nævnte forhold (og de øvrige anbefalinger i DS 3028:2001) når/hvis toiletrummet skal renoveres.

Ydelsesservice København, Ørnevej

Efter inspektionen har jeg fra ydelsesservice fået oplyst at bygningen som ydelsesservice ligger i, er fra 1968. Bygningen er således opført før byggelovgivningens tilgængelighedskrav trådte i kraft (den 1. juli 1978), men som det fremgår ovenfor, finder tilgængelighedskraverne i byggeloven og bygningsreglementerne anvendelse ved væsentlige ombygninger eller ændringer i benyttelsen (jf. byggelovens § 2).

Ydelsesservice ligger på 3. sal i en stor bygning på Ørnevej 55 som også huser Børne- og Ungdomsforvaltningen (Distrikt Bispebjerg), Ørnevej Bibliotek og Socialcenter Bispebjerg, herunder Handicapcenter Nord.

Til denne bygning hører kun 1 handicapparkeringsplads som er beliggende ved kanten af vejen ud for Ørnevej 55.

Bygningsreglementet fra 1995, kapitel 2.6.2, er sålydende:

”Ved udformningen af parkeringspladser skal et passende antal parkeringspladser udformes, så de kan anvendes af personer, hvis funktionsevne er nedsat.”

Det er kommunens ansvar at det fornødne antal handicapparkeringspladser effektivt er til rådighed på relevante områder og til enhver tid. Dette indebærer at antallet af pladser må afpasses med behovet, at det effektivt skal sikres at de faktisk er til rådighed for handicappede, og at pladserne har en placering på området som er hensigtsmæssig for brugerne.

Efter min opfattelse er én handicapparkeringsplads utilstrækkelig til en bygning der rummer de mange faciliteter som Ørnevej 55 gør. Hertil kommer at pladsen vel også hører til de omkringliggende bygninger i betragtning af at den er placeret ude ved vejen. De kommunale repræsentanter erklærede under inspektionen sig enige i de utilstrækkelige parkeringspladser til handicappede.

Efter inspektionen har kommunen i brev af 22. december 2006 skrevet således om dette forhold:

”Med hensyn til en ekstra handicapparkeringsplads har Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen taget initiativ til at spørgsmålet tages op på førstkomende husmøde (Ørnevej), og forvaltningen vil vende tilbage, når der foreligger yderligere oplysninger eller afklaring af etablering af yderligere en handicapparkeringsplads med plads til en kassevogn.”

Jeg kan forstå at kommunen mener at oprettelse af én ekstra handicapparkeringsplads er tilstrækkelig.

Jeg beder kommunen underrette mig om hvad der sker i sagen, og jeg beder om at kommunen til stadighed er opmærksom på om to parkeringspladser for handicappede er tilstrækkeligt.

Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler som nævnt at handicapparkeringspladser placeres tættest muligt ved indgangen, ideelt i højst 30 m gangafstand. Den nuværende handicapparkeringsplads er placeret indenfor 30 m gangafstand til indgangen.

Jeg foretager mig således ikke noget vedrørende dette punkt. Jeg beder imidlertid kommunen om at være opmærksom på den nævnte anbefaling ved etableringen af en ny handicapparkeringsplads.

Den nuværende parkeringsplads for handicappede er markeret med et stort hvidt piktogram på belægningen.

Som ovenfor nævnt anbefaler Statens Byggeforskningsinstitut i overensstemmelse med DS 3038:2001, pkt. 4.1, at handicapparkeringspladser måler mindst 3,5 m i bredden (og 5 m i længden). Den normale bredde på en parkeringsplads er 2,5 m. Gangsti og lignende kan efter centerets anbefalinger indgå som det ekstra areal hvis dette er plant og i samme niveau som parkeringsarealet. Til kassevogne anbefales 4,5 m i bredden og 8 m i længden.

Ved en opmåling blev handicapparkeringspladsens bredde målt til ca. 2,10 m og længden til ca. 6 m.

Parkeringspladsen til handicappede personer lever således ikke op til de nævnte anbefalinger for så vidt angår pladsens bredde. Som nævnt kan gangsti og lignende efter en konkret vurdering indgå som det ekstra areal. Jeg mener imidlertid ikke at en befærdet vej som Ørnevej kan indgå som ekstra areal. Derfor henstiller jeg til kommunen at indrette den eksisterende handicapparkeringsplads i overensstemmelse med de nævnte anbefalinger. Jeg beder kommunen underrette mig om hvad min henstilling giver anledning til.

Jeg beder endvidere kommunen være opmærksom på de nævnte anbefalinger ved etableringen af den ny handicapparkeringsplads.

Pladsen fra fortovet til rampen foran hovedindgangen er belagt med chaussesten og asfalt. Kørestolsbrugere har mulighed for at undgå belægningen med chaussesten.

Belægningen op til rampen har en stigning på 8,6 pct.

Den første del af den nævnte rampe, som er belagt med asfalt, har en stigning på 13 pct. Den næste del af rampen, som er belagt med fliser, har en stigning på mellem 4½ og 6 pct.

Bygningsreglementet fra 1995, pkt. 4.2.2, stk. 4, er sålydende: ”Stk. 4. Ramper må ikke udføres med større hældning end 1:20 (50 mm niveauforskel pr. meter) [svarende til 5 pct. min tilføjelse].” Dansk

Standard DS 3028:2001 – Tilgængelighed for alle stiller krav om et maksimalt tværfald på 1:40 (25 mm niveauforskel pr. meter) for udvendige ramper.

Den første del af rampen har som nævnt en stigning på 13 pct. hvilket er en betydelig overskridelse af anbefalingen. Jeg foretager mig imidlertid ikke mere vedrørende dette punkt da denne stigning kun strækker sig over omkring 1 meter før rampens stigning aftager. Jeg beder imidlertid kommunen om til stadighed at være opmærksom på om kørestolsbrugere har besvær med at forcere denne del af rampen og i givet fald gøre rampen mindre stejl.

Indgangen består af en automatisk skydedør.

Indenfor i gangen er placeret en elevator som kører mellem stueetagen og tredje sal.

Elevatordøren, som måler 85 cm i bredden, åbner ud ad. Den skal åbnes manuelt og sætter sig først fast i åben position når døren er helt åben. Den nødvendige trækraft til åbning af døren blev med en almindelig fiskevægt målt til ca. 6½ kg.

En del kørestolsbrugere og andre handicappede vil have vanskeligt ved at åbne elevatordøren ved egen kraft. En del handicappede vil slet ikke kunne åbne døren ved egen kraft. Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler at alle typer manuelt betjente døre skal kunne åbnes ved hjælp af en trækraft på højst 2,5 kg.

Når elevatordøren står i ”fastlåst” position, kan kørestolsbrugeren køre ind i elevatoren.

Elevatorstolen er ca. 130 cm bred og ca. 120 cm dyb. Der er kun dør i den ene ende af elevatoren, og en kørestolsbruger skal således bakke for at komme ud på den næste etage. Der er ingen gribelister i elevatorstolen.

Som nævnt er elevatordøren meget tung at åbne. Herudover har en kørestolsbruger ikke mulighed for at lukke døren når vedkommende er kommet ind i elevatorstolen og sidder med ryggen til døren.

Jeg tilkendegav på mødet med kommunen den 27. november 2006 at der efter min opfattelse bør placeres en knap til automatisk døråbning med automatisk dørlukning efter et passende tidsrum.

I brev af 22. december 2006 har kommunen anført følgende om dette forhold:

”Afslutningsvis skal det oplyses, at der i år opsættes en tilkaldeklokke umiddelbart ved elevatordøren i Ydelsesservice Ørnevej. Det er herefter forvaltningens opfattelse, at der med tilkaldeklokken, hvormed handicappede kan tilkalde assistance i forbindelse med anvendelse af elevatoren, er sørget for handicaptilgængelighed.”

Det har naturligvis betydning at en ansat ved kommunen kan tilkaldes. Det er imidlertid vigtigt at handicappede ved henvendelse til en offentlig myndighed som fx ydelsesservice så vidt muligt kan være selvhjulpne. Med henvisning hertil henstiller jeg til kommunen at installere en automatisk døråbner som ovenfor nævnt. Dette gælder naturligvis for elevatordørene på hver af de etager hvor kommunen har offentligt tilgængelige lokaler. Jeg beder om underretning om hvad min henstilling giver anledning til.

For så vidt angår størrelsen på elevatoren lever den ikke op til de krav der er anført ovenfor i afsnittet om Socialcenter Brønshøj-Husum-Vanløse, Linde Allé. På grund af bygningens alder og karakteren af den nævnte standard, er der ikke tale om ulovlige forhold, og jeg foretager mig derfor ikke andet end at påpege forholdene. Jeg henviser endvidere til at elevatorstolen i de fleste tilfælde vil være tilstrækkelig stor til at en kørestolsbruger vil kunne benytte elevatoren. Jeg beder imidlertid kommunen om at være opmærksom på de nævnte forhold når/hvis elevatoren udskiftes/renoveres.

I elevatoren er der ikke opsat støttegreb. I DS 3028:2001, pkt. 5.4.8, fremgår at elevatorer bør forsynes med sådanne greb 0,9 m over gulvet.

Selv om der ikke her er tale om et egentligt krav, mener jeg at en elevator i en bygning som bl.a. rummer et handicapcenter, bør forsynes med greb til støtte for bl.a. personer med gangbesvær. Jeg henstiller derfor til kommunen at opsætte sådanne greb i elevatoren. Jeg beder kommunen om at underrette mig om hvad kommunen foretager sig i anledning af min henstilling.

På tredje sal fører en dobbeltdør ind til ydelsescentret som overalt har brede gange.

I modtagelsen indenfor døren er der en skranke som blev målt til 112 cm. Det blev oplyst at kørestolsbrugere kan betjenes ved et mindre bord indenfor skranken. Dette bord blev målt til 73 cm.

Jeg har ingen bemærkninger til skrankeforholdene.

Der er ikke et handicaptoilet i ydelsesservice. På skranken i modtagelsen er det tydeligt angivet med et skilt at handicaptoilet forefindes på 1. sal.

På gangen på 1. sal er det tydeligt markeret med et skilt at her findes handicaptoilettet.

For at komme ind til selve handicaptoilettet, skal man igennem en lille gang og et forrum.

Jeg har ingen bemærkninger til størrelsen af disse rum.

Toiletrummet har målene 1,8 m x 1,7 m og er bl.a. udstyret med et wc som står rimelig tæt ved den ene væg. Ved den anden side er toilettet forsynet med en armstøtte.

Jeg har ingen bemærkninger til handicaptoilettet.

Københavns Kommunes Borgerservice Vanløse

Den bygning, som huser Borgerservice Vanløse, er opført i 2004, og bygningen er således omfattet af de gældende regler på området.

Det tilgængelighedsmæssige aspekt af min inspektion omfattede i denne bygning alene indgangspartiet og elevatoren.

Fortovet, som består af fliser og chaussesten, skråner op til indgangsdøren med en stigning på ca. 7,5 pct.

Indgangsdøren består af en dobbeltdør som er placeret i højre side af et stort glasparti helt op mod en mur. Det er den højre dør som umiddelbart kan åbnes. Døren, som er 87 cm bred, åbner udad – op mod muren.

Den nødvendige trækraft til åbning af døren blev med en almindelig fiskevægt målt til ca. 6 kg. Døren kan ikke "fastlåses" i en åbnet position.

En del kørestolsbrugere og andre handicappede vil have vanskeligt ved at åbne og komme ind ad denne dør. Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler at alle typer manuelt betjente døre skal kunne åbnes ved hjælp af en trækraft på højst 2,5 kg.

På muren til højre for døren er der i en højde af ca. 137 cm placeret en ringeklokke som man kan benytte hvis man ønsker hjælp til at komme ind i borgerservice. Der er ikke på eller ved denne klokke angivet at der er denne mulighed for at tilkalde hjælp. Det er kun (meget utydeligt) angivet ved nederste ringeklokke at der er tale om en ringeklokke til borgerservice.

Efter Dansk Standards håndbog 105 (Udearealer for alle), afsnit 1.1.1., kan en kørestolsbruger med en normal armfunktion normalt række mellem 0,50 og 1,30 m over gulvet. Personer med nedsat armfunktion kan have en endnu mindre rækkevidde.

I betragtning af at bygningen er helt ny, er det efter min opfattelse meget utilfredsstillende at indgangsforholdene til borgerservice er så dårlige for handicappede borgere som det er tilfældet.

Forholdene betyder at en kørestolsbruger skal holde på et for stejlt fortov (med den ene side af kørestolen på en ujævn belægning) og åbne en meget tung dør som ikke kan holde sig selv i åben tilstand.

En tydeligere skiltning om muligheden for tilkald af hjælp og en ændret placering af ringeklokken vil naturligvis i et vist omfang afhjælpe de påpegede problemer. Jeg mener imidlertid ikke at det er en tilstrækkelig løsning idet det – som nævnt i afsnittet ovenfor – er vigtigt at handicappede ved henvendelse til en offentlig myndighed som fx borgerservice så vidt muligt kan være selvhjulpne. Med henvisning hertil henstiller jeg til kommunen at installere en automatisk døråbner. Jeg beder om underretning om hvad min henstilling giver anledning til.

Hele facaden ud mod torvet er udformet i glas som spejler omgivelserne meget tydeligt.

På denne glasfacade er det med hvid skrift skrevet at her ligger Københavns Kommunes Borgerservice Vanløse, og nedenfor er angivet åbningstiderne.

Den hvide skrift direkte på (spejl)glasset er ikke hensigtsmæssig da den kan være meget svær at se for svagsynede. Jeg går ud fra at Københavns Kommune vil overveje at gøre skiltningen mere synlig. Jeg beder om underretning om hvad kommunens overvejelser giver anledning til.

Inden for dobbeltdøren er der placeret en elevator som kører mellem stueetagen og 3. sal.

Elevatoren har en automatisk skydedør som har en indgangsbredde på 90 cm. Elevatorstolen er ca. 110 cm bred og ca. 340 cm dyb. Der er kun dør i den ene ende af elevatoren, og en kørestolsbruger skal således bakke for at komme ud på den næste etage. I elevatorvæggen overfor døren er placeret et stort spejl som er hensigtsmæssig når kørestolsbrugeren skal bakke ud af elevatoren. Under dette spejl er der opsat en gribeliste.

For så vidt angår størrelsen på elevatoren lever den op til de krav der er anført i DS/EN 81-70, kap. 5.3.1, jf. kap. 4.2.1 i Bygningsreglementet fra 1995.

Jeg har ingen bemærkninger til elevatoren.

Opfølgning

Jeg beder om at Københavns Kommune sender de udtalelser mv. som jeg har bedt om, direkte til mig.

Underretning

Denne rapport sendes til Københavns Kommune, Statens Byggeforskningsinstitut, Center for Ligebehandling af Handicappede, Erhvervs- og Byggestyrelsen og Folketingets Retsudvalg.”

Ombudsmanden modtog i den anledning en udtalelse af 9. november 2007 fra Københavns Kommune.

I en opfølgingsrapport af 17. december 2007 meddelte ombudsmanden herefter følgende:

”Ved fremsendelsen af den endelige delrapport skrev jeg således i folgebrevet til Københavns Kommune:

”Den endelige delrapport vedrører alene inspektion af handicaptilgængeligheden. Inspektionen var alene rettet mod Socialcenter Brønshøj-Husum-Vanløse (Linde Allé), Ydelsesservice København, Ørnevej og Københavns Kommunes Borgerservice, Vanløse. I Københavns Kommune findes et antal lignende centre/serviceenheder hvor der på tilsvarende måde er stor søgning af borgerne.

Jeg går ud fra at delinspektionsrapporten giver anledning til at Københavns Kommune overvejer i hvilket omfang der bør tages initiativer med henblik på at afhjælpe mangler ved handicaptilgængeligheden ved disse lignende andre centre/service-enheder i kommunen.”

Kommunen har i sit brev af 9. november 2007 skrevet følgende herom:

”Kultur- og Fritidsudvalget har på deres møde den 30. august 2007 (KFU 405/2007) besluttet at iværksætte et pilotprojekt, der har til formål at kortlægge handicaptilgængeligheden i Københavns Kommunes ejendomme og i de institutioner, som Københavns Kommune lejer hos tredjemand.

Pilotprojektet omfatter 10 ejendomme, som er repræsentative for Københavns Kommunes ejendomsportefølje. Med projektet foretages registreringer af handicaptilgængeligheden og prisoverslag på eventuelle forslag til forbedringer af handicaptilgængeligheden.

Pilotprojektet har til formål at metodeudvikle samt skabe overblik over, hvor store udfordringerne er og hvad det koster at øge tilgængeligheden samlet set og i de forskellige typer ejendomme og anlæg, som Københavns Kommune råder over, herunder socialcentre, ydelsesservicecentre, Borgerservicecentre mv.

Københavns Ejendomme vurderer, at omkostningerne ved at sikre handicaptilgængeligheden på hele Københavns Kommunes ejendomsportefølje vil være af en sådan størrelsesorden, at en gennemførelse vil

kræve, at Borgerrepræsentationen ekstraordinært bevilliger særskilte budgetmidler til formålet. Derfor vil Københavns Ejendomme i pilotprojektet indbygge en prioriteret rækkefølgeplan.

Københavns Ejendomme vil afrapportere resultaterne af pilotprojektet til Kultur- og Fritidsudvalget primo 2008. Samtidig vil der blive forelagt et forslag til, hvordan en registrering og forbedring af handicaptilgængeligheden på hele Københavns Kommunes ejendomsportefølje kan gribes an.”

Jeg har noteret mig det oplyste og beder kommunen om at orientere mig om det videre forløb i sagen.

Socialcenter Brønshøj-Husum-Vanløse, Linde Allé

I den endelige delrapport anførte jeg at elevatorstolens mål ikke lever op til de krav der i dag følger af bygningsreglementet eller til kravene i DS 3028:2001. På grund af bygningens alder og karakteren af den nævnte standard, er der ikke tale om ulovlige forhold, og jeg foretog mig derfor ikke andet end at påpege forholdene. Jeg henviste endvidere til at elevatorstolen i de fleste tilfælde vil være tilstrækkelig stor til at en kørestolsbruger vil kunne benytte elevatoren. Jeg bad imidlertid kommunen om at være opmærksom på de nævnte forhold når/hvis elevatoren udskiftes/renoveres.

Kommunen har i brev af 9. november 2007 oplyst at kommunen vil være opmærksom på forholdene hvis/når elevatoren udskiftes.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I delrapporten beskrev jeg trinnene på den udendørs ståltrappe. Jeg skrev således bl.a. at trinnene ikke er markerede med kontrastfarve, men at selve trinnes udseende afviger en del fra udseendet på den belægning som støder op til trappen.

Da trinnes udseende som nævnt afviger betragteligt fra udseendet på belægningen som støder op til trappen, foretog jeg mig ikke noget i anledning af de manglende kontrastfarver. Jeg bad dog kommunen om at være opmærksom på om svagsynede har besværligheder med at forcere trappen og i givet fald sørge for en markering af trappens trin (evt. blot det nederste og det øverste trin).

Kommunen har hertil oplyst at Københavns Ejendomme har bestilt udførelse af arbejdet med at markere trinnene med kontrastfarve. Dette arbejde forventes senest at være færdigt med udgangen af 2007.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I den endelige delrapport anførte jeg at en del ældre mennesker og arm- og håndhandicappede, herunder folk der lider af gigt, vil have vanskeligt ved at åbne hoveddøren ved egen kraft

Jeg henstillede derfor til kommunen at undersøge mulighederne for at gøre døren lettere at åbne. Jeg bad om underretning om hvad min henstilling gav kommunen anledning til.

Kommunen har i sit brev af 9. november 2007 anført at Københavns Ejendomme har bestilt installering af en automatisk døråbner for at gøre døren lettere at åbne. Arbejdet forventes at være tilendebragt senest med udgangen af 2007.

Jeg har taget det oplyste til efterretning.

I den endelige delrapport beskrev jeg at hoveddøren er lavet af glas som på indersiden er forsynet med et hvidt gitter. Direkte på glasset i døren er med hvid skrift anført socialcentrets åbningstider.

Jeg skrev herefter således i rapporten:

”Den hvide skrift direkte på glasset (og det hvide gitter) er ikke hensigtsmæssig da den kan være svær at se for svagsynede. Jeg går ud fra at kommunen vil overveje at gøre skiltningen mere synlig. Jeg beder om underretning om hvad kommunens overvejelser giver anledning til.”

Københavns Kommune har i sit brev anført at socialforvaltningen overfor Københavns Ejendomme har oplyst at der lige nedenfor trappen er opsat et skilt med en metalflade på 40 x 50 cm og med blå skrift som fremstår tydeligt.

Jeg har noteret mig det oplyste, og idet jeg går ud fra at socialcentrets åbningstider er anført på det nævnte skilt, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette punkt.

Udover at konstatere at socialcentrets publikumstoilet ikke lever op til visse i rapporten nærmere angivne krav (i Bygningsreglementet fra 1995 og DS 3028:2001), foretog jeg mig ikke videre vedrørende dette punkt. Jeg bad dog kommunen om at være opmærksom på de nævnte forhold (og de øvrige anbefalinger i DS 3028:2001) når/hvis toiletrummet skal renoveres.

Kommunen har i sit brev anført at Københavns Ejendomme vil være opmærksom på de nævnte forhold hvis/når toiletrummet skal renoveres.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ydelsesservice København, Ørnevej

I den endelige delrapport beskrev jeg at Ydelsesservice ligger på 3. sal i en stor bygning på Ørnevej 55 som også huser Børne- og Ungdomsforvaltningen (Distrikt Bispebjerg), Ørnevej Bibliotek og Socialcenter Bispebjerg, herunder Handicapcenter Nord.

Til denne bygning hører kun én handicapparkeringsplads som er beliggende ved kanten af vejen ud for Ørnevej 55.

Jeg anførte herefter at én handicapparkeringsplads efter min opfattelse er utilstrækkelig til en bygning der rummer de mange faciliteter som Ørnevej 55 gør. Hertil kommer at pladsen vel også hører til de omkringliggende bygninger i betragtning af at den er placeret ude ved vejen.

Efter inspektionen skrev kommunen således om dette forhold i brev af 22. december 2006:

”Med hensyn til en ekstra handicapparkeringsplads har Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen taget initiativ til at spørgsmålet tages op på førstkommande husmøde (Ørnevej), og forvaltningen vil vende tilbage, når der foreligger yderligere oplysninger eller afklaring af etablering af yderligere en handicapparkeringsplads med plads til en kassevogn.”

I den endelige delrapport skrev jeg herefter således:

”Jeg kan forstå at kommunen mener at oprettelse af én ekstra handicapparkeringsplads er tilstrækkelig.

Jeg beder kommunen underrette mig om hvad der sker i sagen, og jeg beder om at kommunen til stadighed er opmærksom på om to parkeringspladser for handicappede er tilstrækkeligt.”

Efter at have redegjort for anbefalingerne i DS 3028:2001 og for målene på den eksisterende handicapparkeringsplads, skrev jeg endvidere følgende i rapporten:

”Parkeringspladsen til handicappede personer lever således ikke op til de nævnte anbefalinger for så vidt angår pladsens bredde. Som nævnt kan gangsti og lignende efter en konkret vurdering indgå som det ekstra areal. Jeg mener imidlertid ikke at en befærde vej som Ørnevej kan indgå som ekstra areal. Derfor henstiller jeg til kommunen at indrette den eksisterende handicapparkeringsplads i overensstemmelse med de nævnte anbefalinger. Jeg beder kommunen underrette mig om hvad min henstilling giver anledning til.

Jeg beder endvidere kommunen være opmærksom på de nævnte anbefalinger ved etableringen af den ny handicapparkeringsplads.”

I sit brev af 9. november 2007 har Københavns Kommune skrevet således om disse punkter:

”Center for Trafik, Teknik- og Miljøforvaltningen, har oprettet én ekstra handicapparkeringsplads i Ørnevej ud for nr. 55, Ydelsesservice. Den er placeret 10 m fra indgangen, med mindre man regner helt hen til det punkt på slisen, der er længst væk. I så fald er der vel omkring 20 m. Parkeringspladsen er etableret i henhold til Bekendtgørelse om vejafmærkning og Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning. I henhold til skitser i sidstnævnte skal længdeparkeringspladser være 2 m i bredden og 5 m i længde. Når Center for Trafik etablerer parkeringspladser for handicappede i længdeparkering, etableres de 6 m lange som standard. I Ørnevej er pladsen etableret 8 m lang for at tage hensyn til kassevogne med lift.

I samme ejendom er der i Lærkevej et handicapcenter, og i Musvågevej et jobcenter, hvortil Center for Trafik tillige har etableret en handicapparkeringsplads. Center for Trafik vurderer umiddelbart, at behovet for handicapparkeringspladser er dækket ind, men såfremt det skulle vise sig, at behovet er større, er Center for Trafik altid villige til at supplere antallet af pladser.”

Jeg har taget det oplyste til efterretning.

I den endelige delrapport skrev jeg at den første del af rampen foran hovedindgangen har en stigning på 13 pct hvilket er en betydelig overskridelse af anbefalingen i pkt. 4.2.2, stk. 4, i Bygningsreglementet fra 1995. Jeg foretog mig imidlertid ikke mere vedrørende dette punkt da denne stigning kun strækker sig over omkring 1 meter før rampens stigning aftager. Jeg bad imidlertid kommunen om til stadighed at være opmærksom på om kørestolsbrugere har besvær med at forcere denne del af rampen og i givet fald gøre rampen mindre stejl.

Kommunen har i sit brev af 9. november 2007 anført at Københavns Ejendomme ud fra en samlet prioritering af aktuelle driftsopgaver har undladt at igangsætte arbejdet med at forlænge rampen.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig – som også nævnt i den endelige delrapport – ikke mere vedrørende dette punkt. Jeg beder dog fortsat kommunen om til stadighed at være opmærksom på om kørestolsbrugere har besvær med at forcere denne del af rampen og i givet fald gøre rampen mindre stejl.

I den endelige delrapport beskrev jeg at elevatordøren åbner ud ad. Den skal åbnes manuelt og sætter sig først fast i åben position når døren er helt åben. Den nødvendige trækraft til åbning af døren blev med en almindelig fiskevægt målt til ca. 6½ kg.

En del kørestolsbrugere og andre handicappede vil have vanskeligt ved at åbne elevatordøren ved egen kraft. En del handicappede vil slet ikke kunne åbne døren ved egen kraft.

Når elevatordøren står i ”fastlåst” position, kan kørestolsbrugeren køre ind i elevatoren.

Som nævnt er elevatordøren meget tung at åbne. Herudover har en kørestolsbruger ikke mulighed for at lukke døren når vedkommende er kommet ind i elevatorstolen og sidder med ryggen til døren.

Jeg tilkendegav på mødet med kommunen den 27. november 2006 at der efter min opfattelse bør placeres en knap til automatisk døråbning med automatisk dørlukning efter et passende tidsrum.

I brev af 22. december 2006 har kommunen anført følgende om dette forhold:

”Afslutningsvis skal det oplyses, at der i år opsættes en tilkaldeklokke umiddelbart ved elevatordøren i Ydelsesservice Ørnevej. Det er herefter forvaltningens opfattelse, at der med tilkaldeklokken, hvormed handicappede kan tilkalde assistance i forbindelse med anvendelse af elevatoren, er sørget for handicaptilgængelighed.”

I den endelige delrapport skrev jeg herefter følgende:

”Det har naturligvis betydning at en ansat ved kommunen kan tilkaldes. Det er imidlertid vigtigt at handicappede ved henvendelse til en offentlig myndighed som fx ydelsesservice så vidt muligt kan være selvhjulpne. Med henvisning hertil henstiller jeg til kommunen at installere en automatisk døråbner som ovenfor nævnt. Dette gælder naturligvis for elevatordørene på hver af de etager hvor kommunen har offentligt tilgængelige lokaler. Jeg beder om underretning om hvad min henstilling giver anledning til.”

Københavns Kommune har i brev af 9. november 2007 meddelt at Københavns Ejendomme er i gang med at etablere en automatisk døråbner på hver af de etager, hvor kommunen har offentligt tilgængelige lokaler. Kommunen forventer at dette arbejde bliver afsluttet senest med udgangen af 2007.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

I den endelige delrapport skrev jeg følgende vedrørende elevatorens størrelse:

”For så vidt angår størrelsen på elevatoren lever den ikke op til de krav der er anført ovenfor i afsnittet om Socialcenter Brønshøj-Husum-Vanløse, Linde Allé. På grund af bygningens alder og karakteren af

den nævnte standard, er der ikke tale om ulovlige forhold, og jeg foretager mig derfor ikke andet end at påpege forholdene. Jeg henviser endvidere til at elevatorstolen i de fleste tilfælde vil være tilstrækkelig stor til at en kørestolsbruger vil kunne benytte elevatoren. Jeg beder imidlertid kommunen om at være opmærksom på de nævnte forhold når/hvis elevatoren udskiftes/renoveres.”

Københavns Kommune har i sit brev meddelt at Københavns Ejendomme vurderer at det ikke er teknisk muligt at gøre elevatorstolens mål større uden en gennemgribende ombygning af hele bygningen hvilket ikke er aktuelt på nuværende tidspunkt.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg skrev i den endelige delrapport at selv om der ikke i pkt. 5.4.8, i DS 3028:2001 er tale om et egentligt krav om at opsætte støttegreb i elevatoren, mener jeg at en elevator i en bygning som bl.a. rummer et handicapcenter, bør forsynes med greb til støtte for bl.a. personer med gangbesvær. Jeg henstillede derfor til Københavns Kommune at opsætte sådanne greb i elevatoren. Jeg bad kommunen om at underrette mig om hvad kommunen foretager sig i anledning af min henstilling.

Kommunen har meddelt at der nu er blevet installeret greb i elevatoren.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Københavns Kommunes Borgerservice Vanløse

I den endelige delrapport beskrev jeg at fortovet foran borgerservice skråner op til indgangsdøren med en stigning på ca. 7½ pct.

Indgangsdøren består af en dobbeltdør som er placeret i højre side af et stort glasparti helt op mod en mur. Det er den højre dør som umiddelbart kan åbnes. Døren, som er 87 cm bred, åbner udad – op mod muren.

Den nødvendige trækraft til åbning af døren blev med en almindelig fiskevægt målt til ca. 6 kg. Døren kan ikke ”fastlåses” i en åbnet position.

En del kørestolsbrugere og andre handicappede vil have vanskeligt ved at åbne og komme ind ad denne dør.

På muren til højre for døren er der i en højde af ca. 137 cm placeret en ringeklokke som man kan benytte hvis man ønsker hjælp til at komme ind i borgerservice. Der er ikke på eller ved denne klokke angivet at der er denne mulighed for at tilkalde hjælp. Det er kun (meget utydeligt) angivet ved nederste ringeklokke at der er tale om en ringeklokke til borgerservice.

Herefter skrev jeg således i rapporten:

”I betragtning af at bygningen er helt ny, er det efter min opfattelse meget utilfredsstillende at indgangsforholdene til borgerservice er så dårlige for handicappede borgere som det er tilfældet.

Forholdene betyder at en kørestolsbruger skal holde på et for stejlt fortov (med den ene side af kørestolen på en ujævn belægning) og åbne en meget tung dør som ikke kan holde sig selv i åben tilstand.

En tydeligere skiltning om muligheden for tilkald af hjælp og en ændret placering af ringeklokken vil naturligvis i et vist omfang afhjælpe de påpegede problemer. Jeg mener imidlertid ikke at det er en tilstrækkelig løsning idet det – som nævnt i afsnittet ovenfor – er vigtigt at handicappede ved henvendelse til en offentlig myndighed som fx borgerservice så vidt muligt kan være selvhjulpne. Med henvisning hertil henstiller jeg til kommunen at installere en automatisk døråbner. Jeg beder om underretning om hvad min henstilling giver anledning til.”

Kommunen har i sit brev af 9. november 2007 meddelt at der nu er etableret en automatisk døråbner ved hoveddøren til borgerservice.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

I den endelige delrapport beskrev jeg at Borgerservice Vanløses facade ud mod torvet er udformet i glas som spejler omgivelserne meget tydeligt.

På denne glasfacade er det med hvid skrift skrevet at her ligger Københavns Kommunes Borgerservice Vanløse, og nedenfor er angivet åbningstiderne.

Den hvide skrift direkte på (spejl)glasset er ikke hensigtsmæssig da den kan være meget svær at se for svagsynede, og jeg gik derfor i delrapporten ud fra at Københavns Kommune vil overveje at gøre skiltningen mere synlig.

Kommunen har i sit brev af 9. november 2007 bl.a. skrevet således om dette forhold:

”Københavns Ejendomme har herefter fået oplyst af Center for Borgerservice, Økonomiforvaltningen, at de aktuelt arbejder med Københavns Borgerservices brand og identitet, herunder hvordan der skal kommunikeres med Københavns borgere. Projektet forventes afsluttet i februar, hvorefter Center for Borgerservice vil have nogle opdaterede retningslinjer for, hvordan Centeret bl.a. bliver bedre til at fortælle hvem de er, også på centrenes facader.

En bedre løsning for skiltningen i Vanløse afventer disse opdaterede retningslinjer. Center for Borgerservice forventer at have løst problemet i første kvartal af 2008.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Opfølgning

Jeg betragter herefter sagen om den del af inspektionen af Københavns Kommune som vedrørte handicaptilgængeligheden for afsluttet. Jeg afventer dog kommunens orientering om det videre forløb i sagen vedrørende det ovenfor nævnte pilotprojekt og resultaterne heraf.

Underretning

Denne rapport sendes til Københavns Kommune, Statens Byggeforskningsinstitut, Center for Ligebehandling af Handicappede, Erhvervs- og Byggestyrelsen og Folketingets Retsudvalg. ”